

Veiligheid binnen Rentray

Locatie Rekken

Inspectie jeugdzorg

Inspectie van het Onderwijs

Inspectie voor de Gezondheidszorg

Inspectie voor de Sanctietoepassing

Utrecht, april 2010

Samenvatting

In 2009 hebben de Inspectie jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Sanctietoepassing enige meldingen van calamiteiten in de JJI Rentray, locatie Rekken in behandeling genomen.¹ De meldingen van de locatie Rekken waren voor de inspecties aanleiding om een toezichtbezoek aan de locatie te brengen. Op basis hiervan zagen de inspecties veiligheidsrisico's op de onderzoeksthema's *preventie en beheersing van agressie en geweld, bejegening* en *deskundigheid van het personeel*. Zij betwijfelden of in de locatie Rekken voldoende indicatoren de score 'operationeel' zouden verdienen en hebben dit besproken met de Raad van Bestuur, die verbeteringen heeft ingezet.

De inspecties hebben vervolgens besloten om de verbeteringen in de locatie te toetsen en een oordeel te geven over de actuele veiligheidssituatie in de locatie Rekken.

In dit rapport beantwoorden de inspecties de vraag of de JJI Rentray, locatie Rekken, een veilig leef-, behandel- en werkklimaat biedt én waarborgt. De inspecties beantwoorden deze vraag door aan te geven óf en waar de inrichting risico heeft op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat.

Samenvattend oordelen de inspecties dat Rentray Rekken een *matig* risico heeft op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat voor de jongeren en voor het personeel van de inrichting en de daaraan verbonden school.

Op het moment van het inspectieonderzoek was de inrichting hard bezig de veiligheid van het leef-, behandel- en werkklimaat te verbeteren door consequent te sturen op het eenduidig en consequent hanteren van werkwijzen en procedures. Ook zijn bevoegdheden en verwachtingen beter dan voorheen vastgelegd. Veel beleid is dan ook (zeer) recent vastgesteld. Dit betekent dat in de praktijk veel veranderingen en verbeteringen benoemd worden door medewerkers en deels ook zichtbaar zijn, maar nog niet in even grote mate door iedereen uitgevoerd worden. Hiermee is de inrichting erin geslaagd de randvoorwaarden te creëren voor veiligheid. De uitdaging voor directie en middenkader in de komende periode is om eenduidig en consequent te blijven sturen op het hanteren van de nieuwe afspraken en het in de praktijk uitvoeren van hetgeen in beleid is vastgelegd. Positief daarbij is dat medewerkers over het algemeen enthousiast en gemotiveerd zijn om zich in te zetten voor een veiliger leef-, behandel- en werkklimaat.

Hierbij zijn de volgende conclusies van belang:

- Preventie en beheersing van agressie en geweld moeten nog beter beslag krijgen in de praktijk.
- Er is een begin gemaakt met het eenduidig aansturen van de manier waarop medewerkers de jongeren bejegenen.

¹ In 2007 hebben de inspecties in het landelijke onderzoek veiligheid JJI deze locatie van Rentray niet bezocht, maar de locatie Lelystad. Hieruit kwam het oordeel dat de locatie Lelystad een laag risico liep.

- De opvoeding van jongeren staat centraal en de behandeling van individuele problematiek is een sterk punt van de inrichting.
- De deskundigheid van het personeel verdient nog aandacht.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
Hoofdstuk 2 De veiligheid in Rentray Rekken.....	9
2.1 Preventie en beheersing van agressie en geweld	9
2.1.1. Voorkómen van agressie en geweld.....	9
2.1.2 Optreden tegen agressie en geweld	12
2.2 Bejegeningssklimaat.....	14
2.2.1. Waarborgen rechten jongeren.....	14
2.2.2. Bieden van voorspelbaar perspectief.....	16
2.2.3. Omgang met de jongeren	17
2.3 Opvoeding en behandeling	18
2.3.1. Opvoeding.....	18
2.3.2. Behandeling.....	20
2.4 Deskundigheid van het personeel.....	22
2.4.1. Bedrijfscultuur	22
Hoofdstuk 3 Oordeel van de inspecties	25
Bijlage 1 Het onderzoek	29
Bijlage 2 Score-classificaties per risicogebied, criterium en indicator.....	31
Bijlage 3 Geraadpleegde documenten	43

Hoofdstuk 1 Inleiding

In 2009 hebben de Inspectie jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Sanctietoepassing enige meldingen van incidenten in de JJI Rentray, locatie Rekken in behandeling genomen. De inspecties zien in het algemeen de meldingen als een informatiebron over de inrichtingen. De meldingen van de locatie Rekken riepen bij de inspecties de vraag op of er sprake was van structurele tekortkomingen in de veiligheid in de locatie, daarom hebben zij een toezichtbezoek aan de locatie gebracht.²

In de locatie Rekken zagen de inspecties tijdens het toezichtbezoek veiligheidsrisico's op de onderzoeksthema's *preventie en beheersing van agressie en geweld, bejegening en deskundigheid van het personeel*. Zo was de huisvesting van (een deel van) de beperkt beveiligde capaciteit slecht, leek preventief denken nog niet voldoende ontwikkeld, leek de zorgvuldigheid met dwang en drang nog niet gewaarborgd en leek het personeel nog niet voldoende geschoold voor de relatief moeilijke populatie (vooral lvg) in de inrichting. De inspecties betwijfelden of in de locatie Rekken voldoende indicatoren de score 'operationeel' zouden verdienen.

De inspecties hebben daarop de Raad van Bestuur uitgenodigd voor een gesprek over de veiligheidssituatie in de locatie Rekken. De Raad van Bestuur heeft toen audits aangekondigd en zo nodig een verbeterplan. De resultaten hiervan heeft de Raad van Bestuur aan de inspecties gestuurd.

De inspecties hebben besloten om de verbeteringen in de locatie te toetsen en een oordeel te geven over de actuele veiligheidssituatie in de locatie Rekken.

Het onderzoek is opgezet overeenkomstig het brede onderzoek veiligheid JJI in 2007. Meer informatie over het onderzoek staat in bijlage 1.

In dit rapport beantwoorden de inspecties de vraag of de JJI Rentray Rekken een veilig leef-, behandel- en werkklimaat biedt én waarborgt.

De JJI Rentray Rekken maakt deel uit van Rentray, een orthopsychiatrische instelling voor jongeren met ernstige gedragsproblemen. Rentray heeft ook in Eefde en Lelystad locaties. De locatie Eefde is een jeugdzorgplus instelling en de locatie Lelystad is net als Rekken een JJI. JJI Rentray Rekken heeft een capaciteit van 127 plaatsen. Er zijn 48 normaal beveiligde plekken, waarvan 24 een VIC LVG bestemming hebben, en 79 beperkt beveiligde plekken, waarvan 54 voor jongens en 25 voor meisjes. Rekken heeft een landelijke bestemming voor de plaatsing van licht verstandelijk gehandicapte (LVG) jongeren.

Het onderwijs wordt verzorgd door Rentray Onderwijs. Dit biedt cluster 4-onderwijs voor zeer moeilijk opvoedbare jongeren.

² In 2007 hebben de inspecties in het landelijke onderzoek veiligheid JJI deze locatie van Rentray niet bezocht, maar de locatie Lelystad. Hieruit kwam het oordeel dat de locatie Lelystad een laag risico liep.

Leeswijzer

In *hoofdstuk 2* staan de bevindingen van de inspecties over de situatie in de inrichting met betrekking tot de vier risicogebieden, met een toelichting.

In *hoofdstuk 3* staat het oordeel van de inspecties.

In *bijlage 1* staan de probleemstelling van het onderzoek, definities, de onderzoeksvraag, de wijze van beoordelen en de uitvoering van het onderzoek uitgewerkt.

De *bijlagen 2 en 3* bevatten respectievelijk de uitwerking van het toetsingskader met Scoreclassificaties en het Overzicht geraadpleegde documenten.

Hoofdstuk 2 De veiligheid in Rentray Rekken

De paragrafen van dit hoofdstuk zijn gewijd aan de bevindingen op de risicogebieden *Preventie en beheersing van agressie en geweld, Bejegeningssklimaat, Opvoeding en behandeling en Deskundigheid van het personeel*. Elke risicogebied is verdeeld in een aantal criteria met indicatoren.

Elke paragraaf bevat achtereenvolgens de uitwerking van een criterium in indicatoren en de scores van de inspecties per indicator en daarna de onderbouwing van de scores. De scores zijn weergegeven op een vierpuntsschaal: *afwezig, aanwezig, operationeel en geborgd*.

In bijlage 2 staat de uitwerking van de in de oordelen gehanteerde score-classificaties.

2.1 Preventie en beheersing van agressie en geweld

Dit risicogebied kent twee criteria: *de inrichting neemt afdoende maatregelen om agressie en geweld te voorkómen* en *de inrichting treedt adequaat op tegen agressie en geweld*. Allebei de criteria komen hieronder achtereenvolgens aan bod. Elk met een aantal indicatoren.

2.1.1. Voorkómen van agressie en geweld

Scores per indicator

Criterion De inrichting neemt afdoende maatregelen om agressie en geweld te voorkómen	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Veiligheid gebouw		√		
Inzicht in veiligheidsbeleving			√	
Inventarisatie veiligheidsrisico's			√	
Beleid preventie en beheersing incidenten		√		
Training medewerkers			√	
Beleid ongewenste omgangsvormen			√	
Beleid integriteitsbreuken			√	

Onderbouwing van de scores

Veiligheid gebouw

De gesloten inrichting in Rekken is een nieuw gebouw. De indeling van het gebouw is overzichtelijk en ook op de verblijfsafdelingen zijn de zichtlijnen goed. Bij de aankleding op de afdelingen is rekening gehouden met het gedrag van de jongeren die er verblijven: hoe kleiner de kans op agressie des te meer aankleding, zoals losse fauteuils en muziekboxen. Voor plaatsen waar geen toezicht is, bijvoorbeeld washok of toilet moeten jongeren een sleutel vragen aan de groepsleiding. Doordat het gebouw nieuw is, zijn de beveiligingsmogelijkheden en apparatuur up-to-date. De ervaring van medewerkers is dat technische beveiligingsvoorzieningen zoals piepers en porto's

goed werken en regelmatig worden getest. Eventuele problemen worden dan over het algemeen snel opgelost. Beveiligingsmedewerkers hebben ieder een aandachtsgebied in de beveiliging. De loge is gecentreerd en beveiligingsmedewerkers kunnen door middel van camera's naar eigen zeggen goed toezicht houden in de inrichting en op het hele terrein binnen de hekken. Het gebouw en de technische beveiliging dragen bij aan een veilige verblijfssituatie voor jongeren en medewerkers.

De buitenlocaties zijn daarentegen verouderd en soms niet overzichtelijk. Omdat in de buitengroep Kappe vanuit de teamkamer geen direct zicht is op de leefgroep hangen daar ook camera's. Deze zijn alleen af te lezen vanuit de kantoorkamer van de leiding. Op de buitengroepen heeft de loge alleen zicht op de slaapgangen. Die zijn vooral voor de nacht belangrijk. Groepsleiders met slaapdiensten worden 's nachts gebeld als de beveiliging ongeoorloofde verplaatsingen ziet. Op het terrein bij de buitengroepen is er een enkele locatie waar de pieper geen bereik heeft en hier geldt de afspraak dat jongeren altijd onder begeleiding staan van minimaal twee groepsleiders. Drie van de zes buitenlocaties zijn overigens buiten gebruik omdat er weinig instroom van nieuwe jongeren is. Rentray heeft ook voor de buitenlocaties nieuwbouwplannen en ondertussen besluit de inrichting nog niet tot het noodzakelijke grootschalig onderhoud van de bestaande bouw. In november heeft er een audit plaatsgevonden op de beveiliging van de (vervangende) nieuwbouw van de beperkt beveiligde inrichting en hierbij zijn actiepunten benoemd die aan de inrichting en de aannemer zijn toegewezen.

Buiten het schoolgebouw staat een detectiepoort om jongeren te controleren die terugkomen van het onderwijs. Deze plek is ongeschikt. Ten eerste omdat er gemakkelijk na de controle nog wat meegenomen kan worden uit het lokaal door het uit het raam te gooien en na de detectie op te pakken. Ten tweede omdat jongeren bij een controle soms op hun sokken buiten moeten staan. De trappen in de school zijn glad waardoor het begeleiden van een jongere bij een incident gevaarlijk kan zijn.

Inzicht in veiligheidsbeleving

Zowel onder jongeren als onder medewerkers is er onderzoek gedaan naar de veiligheidsbeleving. De veiligheidsbeleving van jongeren wordt periodiek onderzocht. Bij de jongeren van Rentray Rekken is de jeugdsurvey (ABC) afgenomen die onder andere inzicht geeft in de veiligheidbeleving. De resultaten zijn eind december 2009 beschikbaar gekomen. De inrichting is voornemens om de resultaten te bespreken. Onder personeel is er in januari 2010 een veiligheidsbelevingsonderzoek uitgevoerd. De resultaten zijn gebundeld en gepresenteerd aan de medewerkers. De onderwerpen zijn in dezelfde bijeenkomst bespreekbaar gemaakt. In de loop van 2010 wil Rentray Rekken dit onderzoek herhalen.

Inventarisatie veiligheidsrisico's

De Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) is halverwege 2007 uitgevoerd. Deze besteedt zeer beperkt aandacht aan risico's met betrekking tot agressie en geweld en ongewenste omgangsvormen. De aanbevelingen zijn destijds opgepakt en de laatste acties zijn in april 2009

uitgevoerd. Zo is in 2009 de BHV scan uitgevoerd. Inmiddels is de gebouwelijke situatie van de inrichting veranderd en overweegt de inrichting een nieuwe RI&E uit te laten voeren. Rentray Rekken heeft geen preventiemedewerker. Deze taken zijn belegd bij het hoofd beveiliging en de BHV coördinator.

Beleid preventie en beheersing incidenten

Er is een (schriftelijk) veiligheidsbeleid aanwezig, dat vertaald is in dienstinstructies, protocollen rond voorkomen van agressie en geweld (weerbaarheidstrainingen), een gedragscode en een sanctiebeleid. De kwaliteitsmedewerker is bezig met een inventarisatie welke onderwerpen goed beschreven zijn. De meeste procedures zijn net (opnieuw) vastgesteld. In het kader van de HKZ certificering is Rentray meer procedures op schrift gaan stellen. Veel beleid was er al, maar het was verspreid vastgelegd. Voor wat betreft het beleid dat er niet was, is uitgegaan van de werkwijzen van de inrichting. Alle procedures zijn nu op één plek voor iedereen terug te vinden. De procedures zijn besproken met alle functiegroepen. Voor nieuwe medewerkers is er een inwerkmap waar het veiligheidsbeleid deel van uitmaakt. De medewerkers hadden er behoefte aan dat hun werkzaamheden vervat werden in procedures die gemakkelijk terug te vinden zijn. Dit is versterkt door de recente roulatie van personeel tussen de afdelingen. De implementatie van al het beleid is nog niet afgerond. Dit maakt dat de uitvoering van het beleid nog niet helemaal operationeel is.

De landelijke calamiteitenmappen van DJI zijn op een enkel onderdeel na toegeschreven naar de lokale situatie van Rentray Rekken. Dit calamiteitenbeleid is niet geïntegreerd in de inventarisatie van de veiligheidsprocedures van de kwaliteitsmedewerker. Het onderhoud op dit beleid is de verantwoordelijkheid van het hoofd beveiliging en de BHV coördinator.

Alle uitvoerende medewerkers van Rentray Rekken zijn getraind in de BHV en alle beveiligingsmedewerkers hebben de training tot ploegleider gevolgd. De oefenjaarkalender is zodanig ingedeeld dat elke ploegleider aan bod komt. De BHV coördinator registreert welke medewerkers van Rentray geoefend hebben. Bovendien is er een keer getraind met externe hulpverleners. Beveiligers hebben de taak om ongeregelde heden in de inrichting omtrent de brandveiligheid te melden bij het hoofd beveiliging, die hier actie op uitzet. In de nieuwbouw is er nog geen ontruimingsoefening gedaan, omdat de bezetting met jongeren nog te laag is.

Veiligheidsbeleid wordt periodiek besproken in de locatieraad, die bestaat uit de eerste behandelaar, de locatiemanager en de directeur van de school en twee adjunct directeurs.

Training medewerkers

De medewerkers van Rentray worden getraind in het omgaan met agressie en geweld. Rentray Rekken heeft vorig jaar het beleid van de weerbaarheidstrainingen gewijzigd. De mentale en fysieke weerbaarheidstraining is inhoudelijk aangepast en de frequentie is aangepast. Bovendien wordt er nu meer gestuurd op deelname en is het verplichte karakter aangescherpt. Niet alleen groepsleiders en beveiligers volgen de training, maar ook leraren, behandelcoördinatoren en therapeuten. Voor de laatste twee functiegroepen is de training beperkt tot afweringstechnieken.

Inmiddels is het overgrote deel van de medewerkers getraind volgens de nieuwe opzet. De trainers hebben in de beginperiode meegelopen op alarmsituaties om te controleren hoe het geleerde in praktijk wordt gebracht. Een onderdeel waar nog meer op getraind moet worden is eenduidige regievoering bij een escalerende situatie. Een training die ook invloed heeft op de beheersing van agressie en geweld is YOUTURN. Hierin zijn alle medewerkers inclusief de beveiligers getraind.

Beleid ongewenste omgangsvormen

Er is een vastgelegd beleid met betrekking tot ongewenste omgangsvormen. Medewerkers zijn op de hoogte van dit protocol. Het beleid bevat een gedragscode, sanctionering, vertrouwenspersoon, klachtenregeling en voorlichting. Op schendingen volgt actie van de directie en er wordt indien nodig melding gemaakt.

Ook YOUTURN heeft aanknopingspunten voor de omgangsvormen met jongeren. Bovendien heeft Rentray Rekken een opfriscursus 'puberen in een JJI' voor medewerkers, waar omgangsvormen met jongeren en tussen jongeren onderling besproken worden.

Beleid integriteitsbreuken

Rentray heeft een instellingsbrede gedragscode. De medewerkers van Rentray Rekken hebben deze gedragscode thuis gestuurd gekregen en weten dat die bestaat. Er zijn themabijeenkomsten gehouden en de organisatie heeft een kaartspel over integriteit gebruikt om omgangsvormen bespreekbaar te maken. In januari 2010 is er in een bijeenkomst met stemkastjes aandacht besteed aan integriteitsonderwerpen. De unitleider maakt in de teams integriteit bespreekbaar in het werkoverleg. In het ene team wordt dit frequenter aan de orde gesteld dan in het andere.

2.1.2 Optreden tegen agressie en geweld

Scores per indicator

 criterium De inrichting treedt adequaat op tegen agressie en geweld	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Personele bezetting			√	
Melding, registratie en analyse van incidenten			√	
Alarmeringsprocedure.		√		
Samenwerking inrichting en school m.b.t. incidenten		√		
Nazorg incidenten			√	

Onderbouwing van de scores

Personele bezetting

In kwantitatief opzicht voldoet de personeelsbezetting van zowel de school als de inrichting. Er is voldoende personeel op de groepen en in de lessen. Met risicomomenten/-locaties houdt de inrichting veelal rekening door de extra inzet van personeel. Een voorbeeld is de inzet van minimaal twee groepsleiders bij de begeleiding van jongeren over een deel van het terrein van de buitengroepen waar de pieper geen bereik heeft. Er is echter ook een knelpunt in de personele bezetting bij een incident op buitenlocaties. Hier is de aanlooptijd van ondersteuning van beveiligers die uit de gesloten inrichting moeten komen langer dan van personeel op de locaties, maar door de leegstand is daar in totaal minder personele bezetting.

Melding, registratie en analyse van incidenten

In het afgelopen jaar heeft Rentray geïnvesteerd in de bewustwording van het nut van melden van incidenten. Deze cultuuromslag begint al zichtbaar te worden onder medewerkers en blijkt ook uit de groei in het aantal meldingen. Groepswerkers maken veelal de incidentmeldingen. Zij voelen zich ondersteund om te kunnen melden. Rentray heeft een richtlijn voor het melden van incidenten. Het is voor de groepsleiders helder hoe zij een incident moeten melden. De directie en de medewerkers hebben over het algemeen een gelijklopend besliscriterium voor het melden van een incident. Grijsgebieden zijn het non verbale geweld waar er subjectiviteit zit in de ervaring van bedreiging en de registratie van een kamerplaatsing. Alle incidenten worden geëvalueerd. Er wordt met betrokkenen besproken hoe het kon ontstaan, hoe iedereen zich voelt en hoe het de volgende keer beter kan. Vervolgens komt het aan de orde in het eigen teamoverleg. Weliswaar bekijkt de directie de aard en aantallen van meldingen, klachten en meldingen van de beveiliging, maar er is nog geen sprake van een professionele analyse om casusoverstijgend te kunnen leren van incidenten.

Alarmeringsprocedure.

Rentray Rekken heeft op een enkel punt na de alarmeringsprocedure beschreven in de werkinstructie 'plaatsing in afzondering'. Er is niet beschreven wie er op alarm loopt, maar hier zijn dagelijks duidelijke afspraken over. Voor de aanvang van de dienst maken medewerkers inrichtingsbreed afspraken wie er loopt op een alarm. Dit is de kerngroep. In theorie weet iedereen wat hij/zij moet doen bij een alarmsituatie: degene die als eerste aankomt neemt de situatie over van de groepsleider die in conflict is met de jongere. De alarmeerder heeft de regie; als deze het niet kan, geeft hij het over. De regievoering is in de praktijk nog niet eenduidig. Rentray heeft vastgesteld dat op de regievoering meer getraind moet worden.

Samenwerking inrichting en school m.b.t. incidenten

De inrichting en de school werken samen bij incidenten, maar er is geen heldere definitie van wat een incident is. Het schoolteam heeft de training fysieke weerbaarheid gevolgd en ook de gezamenlijke trainingen van YOUTURN dragen bij aan de samenwerking. 'Lopen op alarm' wordt ook uitgevoerd door de leerkrachten van de school. Bij incidentmeldingen vinden er na afloop gesprekken plaats. Het terugsturen van jongeren naar de groep vindt pas plaats als eerst op school

gezocht is naar een alternatief. Betrokkenen melden wel dat het nieuwe schoolgebouw een aantal onveilige situaties kent. Er is geen sprake van lesuitval en bij de start van het schoolprogramma vindt er een briefing plaats door twee docenten die de groepen hebben gebeld en de belangrijkste informatie doorgeven aan de andere docenten.

Nazorg incidenten

De benadering van personeel voor nazorg is belegd bij de unitmanagers en de adjunct directeuren van de school. Er wordt ook via de bedrijfsarts op gelet of er een ziektemelding volgt. Ook na verloop van tijd kan hier aandacht voor zijn. Het aanbod aan nazorg ligt bij het Hoofd Behandeling en de vertrouwenspersoon. Voor de begeleiding zijn ook externe professionals beschikbaar. Soms volgt er ook een bespreking met personeel. Rentray werft nu intern onder groepsleiders, therapeuten en leraren voor een nazorgteam dat het benaderen van personeelsleden die nazorg nodig hebben zal overnemen.

2.2 Bejegeningsklimaat

Dit risicogebied kent drie criteria: *de inrichting waarborgt de rechten van de jongeren, de inrichting biedt de jongeren een voorspelbaar perspectief en de inrichting gaat respectvol om met de jongeren*. Alle drie de criteria komen hieronder achtereenvolgens aan bod. Elk met een aantal indicatoren.

2.2.1. Waarborgen rechten jongeren

Scores per indicator

Criterion De inrichting waarborgt de rechten van de jongeren	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Informereren van jongeren			√	
Klachtprocedures, verzoek- of bezwaarschriften			√	
Hulp en rechtsbijstand		√		
Recht op medische / psychiatrische behandeling			√	
Visie op geprotocolleerd uitvoeren van separaties en isolaties		√		
Dagbesteding jongeren (onderwijs of anderszins)			√	

Onderbouwing van de scores

Informereren van jongeren

Er is een brochure met de huisregels, die alle jongeren krijgen bij binnenkomst. Op de afdeling zijn er afdelingsregels waar de jongeren zich aan moeten houden. Die moeten ze zelf lezen. Bij de intake conform de YOUTURN methodiek worden jongeren ook geïnformeerd over omgangsvormen.

Klachtprocedures, verzoek- of bezwaarschriften

Het beleid met betrekking tot klachtprocedures, verzoek- en bezwaarschriften ligt in wettelijke regels vast en wordt uitgevoerd door de inrichting. Ook in de huisregels staan de mogelijkheden van bemiddeling, beklag en beroep beschreven. Jongeren hebben op de verblijfsafdeling en ook bij de school mogelijkheden zelf een klachtformulier in te dienen. Jongeren hebben de ervaring dat zij klachten moeilijk ongelezen kunnen inleveren en dat klagen weinig zin heeft, omdat de inrichting na het lezen van de klacht hen 'ompraat' om de klacht niet in te dienen. Rentray Rekken registreert de klachten met daarbij de aard van de klacht en de wijze van afhandeling. In 2009 zijn er in totaal 68 klachten ingediend, waarvan het merendeel bemiddeld is. Rentray registreert de uitkomst van de bemiddeling niet en evenmin de functie van de bemiddelaar.

Rentray heeft een actieve jongerenraad die maandelijks bijeenkomt.

Hulp en rechtsbijstand

De mogelijkheid om hulp en rechtsbijstand in te roepen bij het indienen van klachten is aanwezig. Jongeren kunnen een beroep doen op hun advocaat. De inrichting biedt geen actieve ondersteuning in hulp en rechtsbijstand waardoor er geen laagdrempelige toegang is tot een onafhankelijke persoon of instantie die hen ondersteunt wanneer zij een klacht bij onder andere de Commissie van Toezicht willen indienen.

Recht op medische / psychiatrische behandeling

Het recht op medisch / psychiatrische behandeling is geregeld. Er is een visie, die bij medewerkers bekend is en als zodanig wordt uitgevoerd.

Visie op geprotocolleerd uitvoeren van separaties en isolaties

In januari 2010 is een protocol vastgesteld. De jongere wordt gevraagd mee te lopen naar de separeer. Zo niet, dan wordt de jongere vastgepakt (holding). Sinds kort wordt hier door het Hoofd Behandeling ook nadrukkelijk op gestuurd. Er is een overzicht waarop alle orde- en strafmaatregelen staan.

Zodra de jongere in de separatie verblijft wordt na tien minuten weer contact gezocht met de jongere om te kijken of en op welke wijze terugkeer naar de groep mogelijk is. Vervolgens wordt om de tien minuten contact gezocht. Ook kan de jongere vanuit de separeer kenbaar maken dat hij contact wil of andere wensen heeft. Dit deel van de procedure is gebaseerd op de praktijk zoals deze onder verantwoordelijkheid van de medische dienst altijd al plaats vond.

Vanuit veiligheidsoverwegingen is de standaard, dat jongeren in geval van separatie scheurkleding dragen. Bij het plaatsen in afzondering hoort onder meer beoordeeld te worden of het voor de veiligheid van de jongere zelf of voor de orde of veiligheid van de inrichting noodzakelijk is dat de jongere zijn eigen kleren en schoeisel niet kan dragen. Bij het standaard inzetten van scheurkleding ontbreekt deze afweging echter.

Dagbesteding jongeren (onderwijs of anderszins)

Alle jongeren gaan naar school en het onderwijs is de belangrijkste dagbesteding. De school heeft een (van het reguliere onderwijs) afwijkend vakantierooster. Door het roosteren van per week vier

dagen onderwijs, is het aantal vakantieweken teruggebracht. Op de dag in de week (vrijdag) dat er geen onderwijs is, zijn er andere activiteiten voor de jongeren.

2.2.2. Bieden van voorspelbaar perspectief

Scores per indicator

Criterion De inrichting biedt de jongeren een voorspelbaar perspectief	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Informatie jongeren over doel en perspectief verblijf			√	
Betrokkenheid jongeren bij verblijfs- / behandelplan.			√	
Betrokkenheid ouders / wettelijke vertegenwoordigers bij verblijfs- / behandelplan			√	
Informatie jongeren over doel en perspectief school			√	

Onderbouwing van de scores

Informatie jongeren over doel en perspectief verblijf

Er is een vastgestelde intakeprocedure waarin jongeren geïnformeerd worden over hun verblijf in Rentray Rekken. In de daaropvolgende mentorgesprekken besteedt de mentor aandacht aan het verblijfsperspectief. Het verblijfsperspectief komt ook aan de orde in de perspectiefplannen, die met de jongeren besproken worden. De mentor levert schriftelijke input voor het perspectiefplan, onder het kopje 'houding ten aanzien van verblijf en toekomstverwachting'.

Betrokkenheid jongeren bij verblijfs- / behandelplan

In de dossiers is zichtbaar dat de jongeren consequent betrokken worden bij het opstellen, bespreken en evalueren van hun perspectiefplannen. De jongeren leveren schriftelijke informatie, bijvoorbeeld over hoe ze het vinden op de groep en op school, hoe hun contact is met de leiding en wat ze leuk en minder leuk vinden om te doen. Deze informatie wordt in het dossier opgeslagen. Tevens bevat het perspectiefplan een alinea over de 'mening van de jongere'. De jongeren zijn zelf aanwezig bij de bespreking van hun plan.

Betrokkenheid ouders / wettelijke vertegenwoordigers bij verblijfs- / behandelplan

Ouders worden standaard uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de besprekingen van het perspectiefplan. Als dit niet lukt, probeert de inrichting de ouders op andere manieren te betrekken. Indien nodig worden reiskosten van de ouders vergoed (via de maatschappelijke dienst van de gemeente) en/of worden tolken ingezet. Daarnaast belt de mentor iedere twee weken met de ouders.

Informatie jongeren over doel en perspectief school

De jongeren krijgen tijdens de intake en het assessment programma inzicht in het doel van het onderwijs. In het gesprek met de jongeren wordt de onderwijstrajectkaart (OTK-A) ingevuld; voor

zover mogelijk en relevant worden de gegevens van de laatst bezochte school opgevraagd. Daarna wordt iedere jongere na tien dagen in een vakgroep geplaatst en start het handelingsplan.

2.2.3. Omgang met de jongeren

Scores per indicator

 criterium De inrichting gaat respectvol om met de jongeren	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Bescherming privacy en persoonlijke levenssfeer		√		
Naleving gedragsregels / omgangsvormen		√		
Nemen / verantwoorden van sanctionerende en geweldsmaatregelen		√		
Besluitvorming / verantwoording van intrekken vrijheden		√		

Onderbouwing van de scores

Bescherming privacy en persoonlijke levenssfeer

Rentray Rekken heeft recent het beleid voor het uitvoeren van urinecontroles, kamercontroles en voor fouilleren en visiteren geactualiseerd. Tevens is Rentray Rekken de afgelopen maanden begonnen met medewerkers hier consequent op aan te sturen.

De spreekkamers voor mentorgesprekken en gesprekken met behandelcoördinatoren blijken niet geheel geluiddicht te zijn en door het glas in deze kamers is men helemaal zichtbaar.

Naleving gedragsregels / omgangsvormen

Gedragsregels en omgangsvormen zijn binnen Rentray Rekken nog volop in ontwikkeling. Tijdens trainingsweken in het najaar van 2009 heeft elk team nieuwe huisregels opgesteld. Medewerkers ervaren dat er meer draagvlak is voor de regels en meer ruimte om elkaar hierop aan te spreken, doordat zij zich hieraan gecommitteerd hebben. Het middenkader stuurt sindsdien aan op naleving van deze nieuwe regels.

Nemen / verantwoorden van sanctionerende en geweldsmaatregelen

Sinds kort wordt hier door het Hoofd Behandeling zeer nadrukkelijk op gestuurd. Er is een handreiking met daarin alle orde- en strafmaatregelen en de bijbehorende taken van groepsleiding, behandelcoördinatoren, unitmanagers en de locatiemanager. Iedere situatie die zich voordoet waarin een medewerker vindt dat een disciplinaire maatregel zou moeten worden opgelegd, wordt aan de criteria van deze handreiking getoetst door het Hoofd Behandeling.

Het Hoofd Behandeling hoort de jongere.

Besluitvorming / verantwoording van intrekken vrijheden

Sinds juni 2009 is Rentray Rekken in de normaal beveiligde afdelingen begonnen met het werken volgens de basismethodiek YOUTURN. Sinds januari 2010 werken ook de beperkt beveiligde afdelingen volgens deze methodiek.

Voor de invoering van YOUTURN was er al beleid voor het toekennen van beloningen en intrekken van vrijheden. Inmiddels is dit beleid geactualiseerd en onderdeel geworden van deze methodiek. Ook voor deze indicator geldt dat sinds kort door het Hoofd Behandeling hier zeer nadrukkelijk op gestuurd wordt.

2.3 Opvoeding en behandeling

Dit risicogebied kent twee criteria: *de inrichting stelt de opvoeding van de jongeren centraal* en *de inrichting behandelt jongeren met psychiatrische en gedragsproblematiek*. Allebei de criteria komen hieronder achtereenvolgens aan bod. Elk met een aantal indicatoren.

2.3.1. Opvoeding

Scores per indicator

Criterion De inrichting stelt de opvoeding van de jongeren centraal	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Aansluiting dagprogramma bij ontwikkelingsbehoeften			√	
Afstemming leefomgeving op ontwikkelingsbehoeften			√	
Samenstelling leefgroepen			√	
Samenstelling schoolgroepen			√	
Multidisciplinair overleg over begeleiding jongeren / leerlingen			√	
Bepalen beginsituatie leerlingen			√	
Volgen vorderingen en ontwikkeling leerlingen		√		
Leerinhouden / dagprogramma in relatie tot handelingsplan		√		
Evaluatie uitvoering handelingsplan		√		

Onderbouwing van de scores

Aansluiting dagprogramma bij ontwikkelingsbehoeften

Het dagprogramma is bij alle jongeren en medewerkers bekend en wordt consequent uitgevoerd.

Afstemming leefomgeving op ontwikkelingsbehoeften

De leefruimtes hebben een uitnodigend karakter voor jongeren en groepsleiding. Jongeren worden betrokken bij het op orde houden van de ruimtes via corveediensten. Een aandachtspunt is dat de beperkt beveiligde groepen verouderd zijn en toe aan onderhoud.

Samenstelling leefgroepen

Bij het toedelen van een jongere aan een groep wordt rekening gehouden met zijn problematiek, leeftijd en delictgeschiedenis. De aanpak binnen de groepen is hierop ingesteld. Zo wordt er bijvoorbeeld extra structuur geboden binnen de groepen voor jongeren met een aan autisme verwante stoornis.

Samenstelling schoolgroepen

Op basis van de intake en het assessment wordt een jongere in een vakgroep geplaatst. Het onderwijs kent vakgroepen voor techniek, groen en facilitaire dienstverlening. Indien mogelijk volgen jongeren onderwijstrajecten die aansluiten bij het middelbaar beroepsonderwijs (ROC), maar gelet op de populatie is dit een uitzondering. Tevens wordt er gebruik gemaakt van onderwijspakketten van het IVIO en KPC. Alle jongeren kunnen worden geplaatst in de vakgroep die bij hen past.

Multidisciplinair overleg over begeleiding jongeren / leerlingen

Eenmaal per vier weken vindt er afstemmingsoverleg plaats. Drie weken na plaatsing is er op school een interne bespreking waarbij de intern begeleider, de interne trajectbegeleider en de behandelcoördinator aanwezig zijn. Het ligt in de bedoeling om het behandelplan van school te integreren in het perspectiefplan. Tweemaal per jaar vindt er een leerlingbespreking plaats. Als het programma dreigt vast te lopen, kan er op aanvraag een multidisciplinair overleg (MDO) worden gehouden. Het overleg tussen de mentor van de school en de mentor van de groep kan volgens betrokkenen worden versterkt.

Bij een perspectief op uitplaatsing vindt ongeveer negen maanden daaraan voorafgaand een overleg plaats gericht op het vinden van een plaats in de samenleving met een arbeidsplaats of een vervolgopleiding.

Bepalen beginsituatie leerlingen

Voor de opzet en de uitvoering van het handelingsplan is de AVO-docent verantwoordelijk en de vakleraren leveren de benodigde informatie aan.

Er is voor iedere jongere een actueel handelingsplan aanwezig, dat echter niet op het voorblad gedateerd is, alleen bij de ondertekening staat de datum. Daardoor is het op voorhand lastig om te zien wat het meest recente plan is. Ook staat niet vermeld hoe lang het handelingsplan geldig is. Het team en de locatieleiding hebben hard gewerkt aan het formuleren van concrete doelen; dit is niet in alle bekeken handelingsplannen even goed gelukt, mede door de hoeveelheid aan vakken en onderdelen waarvoor een doelstelling is opgenomen. Hierdoor is de evaluatie van de vastgelegde doelen lastig. Ook is door de hoeveelheid tekst die is opgenomen onder het kopje 'evaluatie' niet altijd duidelijk wat precies geëvalueerd is; daardoor is het ook lastig te zien wat de nieuwe (onderwijsrelevante) beginsituatie is. Deze tekst behelst nu meer een beschrijving dan een echte evaluatie.

Volgen vorderingen en ontwikkeling leerlingen

Het in samenhang volgen van de leerlingen staat nog in de kinderschoenen, mede door problemen met het invoeren van LVS 2000. Er zijn wel nieuwe testen aangeschaft die het begin- en eindniveau van de jongere meten, maar het is de vraag of deze testen wat betreft het didactische niveau overeenkomen met het gewenste uitstroomperspectief. Ook de (veronderstelde) leerwinst is soms beperkt.

Leerinhouden / dagprogramma in relatie tot handelingsplan en evaluatie uitvoering handelingsplan

Er is nog in beperkte mate sprake van een evaluatie van het handelingsplan; het gaat erom dat in het handelingsplan op basis van de beginsituatie het (ontwikkelings- of uitstroom-)perspectief wordt bepaald, de vorderingen in samenhang worden gevolgd en de evaluatie van het plan leidt tot een vervolgplan, rekening houdend met de uitkomsten van die evaluatie. Bij de evaluatie is het van belang dat juist die factoren betrokken worden waarop de school invloed kan uitoefenen (bijvoorbeeld tijd, instructie, methodiek). Dit is nog onvoldoende aangetroffen.

2.3.2. Behandeling

Scores per indicator

Criterion De inrichting behandelt jongeren met psychiatrische en gedragsproblematiek	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Visie op het voorkomen van psychiatrische stoornissen			√	
Herkennen en diagnosticeren van behandelbare psychiatrische stoornissen			√	
Intern en / of extern behandel aanbod behandelbare psychiatrische stoornissen			√	
Visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige behandelingen onder dwang			√	
Multidisciplinaire vaststelling medisch-psychiatrisch behandelbeleid			√	
Behandeling jongeren op basis van behandelplan			√	

Onderbouwing van de scores

Visie op het voorkomen van psychiatrische stoornissen

Sinds twee jaar is een psychiater voor twee dagen per week aan de inrichting verbonden. De psychiater heeft van de directie het mandaat gekregen om psychiatrische behandeling (meer dan alleen farmaceutische behandeling) toe te passen. De ontstane praktijk is in januari 2010 geformaliseerd in schriftelijk beleid en maakt onderdeel uit van het inrichtingsbeleid.

Herkennen en diagnosticeren van behandelbare psychiatrische stoornissen

Er zijn standaard intakeprocedures. Vooraf wordt informatie opgevraagd en geanalyseerd die bij andere instanties bekend is. Ook wordt de Maisy gebruikt als screeningsinstrument. De psychiater ziet elke geplaatste jongere zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 14 dagen. In een heel enkel

geval bij een kortverblijf plaatsing en geen indicatie voor psychiatrische problematiek in engere zin kan het zien van de jongere wel eens achterwege blijven.

Intern en / of extern behandel aanbod behandelbare psychiatrische stoornissen

Binnen de inrichting zijn vaktherapieën, psycho-educatie, EMDR, agressie regulatie en cognitieve gedragstherapie (vanuit Rentray Lelystad) beschikbaar voor de jongeren. Behandelcoördinatoren en psychiater voeren zo nodig ook therapeutische gesprekken met jongeren of doen groepstherapie voor jongeren gericht op de gedragsstoornis die aan het delict ten grondslag ligt (bijvoorbeeld bij zedendelinquenten).

Visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige behandelingen onder dwang

In januari 2010 is een protocol vastgesteld, waarin de procedure voor het toedienen van medicatie onder dwang wordt beschreven. In de praktijk blijkt dat deze vorm van dwangtoepassing de laatste jaren niet meer heeft plaatsgevonden.

Multidisciplinaire vaststelling medisch-psychiatrisch behandelbeleid

Elke behandelcoördinator kan een MDO aanvragen, waar de psychiater bij aanwezig is. Hierbij kunnen ook andere behandelcoördinatoren worden uitgenodigd om van advies te dienen of ter lering. Het medisch psychiatrische behandelbeleid in engere zin wordt zo spoedig mogelijk vastgesteld na opname van de jongere op momenten dat huisarts, psychiater en verpleegkundige (twee maal per week) tegelijkertijd binnen de inrichting aanwezig zijn en elkaar zien. Hierin krijgen jongeren voor wie vaststelling of afstemming van beleid nodig is structureel aandacht.

Behandeling jongeren op basis van behandelplan

De in te zetten behandeling is vastgelegd in een perspectiefplan, dat om de vier maanden wordt geëvalueerd en bijgewerkt. Het plan bevat concrete doelen en er wordt aangegeven wie wat doet. Uit de cyclische opbouw van de dossiers is zichtbaar dat de behandeling conform plan wordt uitgevoerd. In ieder nieuw plan wordt expliciet stilgestaan bij het behalen van de behandeldoelen. Als een nieuw plan om wat voor reden dan ook te laat is, moet de behandelcoördinator dit in het dossier verantwoorden.

2.4 Deskundigheid van het personeel

Dit risicogebied kent één criterium: *de inrichting draagt zorg voor een professionele bedrijfscultuur*. Het criterium komt hieronder aan bod met een aantal indicatoren.

2.4.1. Bedrijfscultuur

Scores per indicator

Criterium De inrichting draagt zorg voor een professionele bedrijfscultuur	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Formatie gezondheidszorgfuncties volgens DJI adviesnorm.			√	
7x24 uurs bereikbaarheid arts en psychiater			√	
Kwaliteit en deskundigheid personeel in relatie tot behoefte doelgroep			√	
Beleid professionele ontwikkeling medewerkers		√		
Scholingsaanbod gezondheidszorggebied		√		
Handelen medewerkers in relatie tot behoefte doelgroep		√		

Onderbouwing van de scores

Formatie gezondheidszorgfuncties volgens DJI adviesnorm

Binnen de inrichting houdt de huisarts twee maal per week spreekuur. Er is 1.6 fte verpleegkundige (deze is recentelijk uitgebreid). De psychiater heeft een contract voor 0,4 fte (16 uur per week). De fte verpleegkundige voldoet (op dit moment van onderbezetting) zonder meer aan de norm. De inzet en betrokkenheid van psychiater en arts worden als voldoende ervaren.

7x24 uurs bereikbaarheid arts en psychiater

De 24 uurs bereikbaarheid is zowel voor de huisarts als psychiater geregeld via de HAP. Afspraken hieromtrent functioneren al jaren.

Kwaliteit en deskundigheid personeel in relatie tot behoefte doelgroep

De afgelopen periode heeft de inrichting geïnvesteerd in het vastleggen van de verschillende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van medewerkers. Hiermee is een start gemaakt met het duidelijk maken welke eisen aan welke functionarissen gesteld kunnen worden.

Beleid professionele ontwikkeling medewerkers

De inrichting biedt medewerkers de mogelijkheid een relevante externe opleiding op mbo- of hbo-niveau te volgen. Met de Saxion Hogeschool in Enschede is een scholingstraject afgesproken waarbij groepsleiders een SPH-opleiding kunnen gevolgen, gericht op het justitiële werkveld. Medewerkers ervaren dat ze binnen Rentray als brede instelling goede mogelijkheden hebben op het gebied van (bij)scholing. Ondersteuning van medewerkers op andere gebieden is echter achter

gebleven. Zo ontbreekt het aan een eenduidig inwerkprogramma en nemen alleen nieuwe groepsleiders structureel deel aan intervisie. Dit laatste punt maakt dat Rekken hier net niet de score operationeel behaalt.

Scholingsaanbod gezondheidszorggebied

Er is momenteel geen scholingsaanbod dat voorziet in deskundigheidsbevordering op dit gebied. In het verleden zijn cursussen psychopathologie gegeven. Op dit moment heeft de implementatie van YOUTURN voorrang. Behandelcoördinatoren worden gefaciliteerd om GZ psycholoog te worden (op dit moment zijn twee van hen in opleiding). De verpleegkundigen zijn justitieel gecertificeerd.

Handelen medewerkers in relatie tot behoefte doelgroep

Het werken volgens YOUTURN geeft het methodisch handelen binnen Rentray Rekken een nieuwe impuls. Medewerkers waren al gewend om te gaan met een LVG-doelgroep (licht verstandelijk gehandicapten). De nieuwe methodiek geeft handvatten om dit optreden meer op maat van de individuele problematiek van de jongeren toe te passen. Hierdoor is een begin gemaakt met meer flexibel optreden en met aanpassen van het handelen naargelang de specifieke eisen van de situatie. Op het moment van het inspectieonderzoek was deze ontwikkeling nog te pril om als operationeel te worden beoordeeld.

Hoofdstuk 3 Oordeel van de inspecties

In dit hoofdstuk wordt de vraag beantwoord of de inrichting een veilig leef-, behandel- en werkklimaat biedt én waarborgt. De inspecties beantwoorden deze vraag door aan te geven óf en waar de inrichting risico heeft op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat. Als er sprake is van een risico wordt hieraan een waardering toegekend. Deze waardering varieert van laag, via matig, naar ernstig tot onaanvaardbaar en is afhankelijk van de mate waarin de inrichting op de onderscheiden risicogebieden op operationeel of geborgd niveau functioneert en de samenhang hiertussen.

Bieden en waarborgen van een veilig leef-, behandel- en werkklimaat

Samenvattend oordelen de inspecties dat Rentray Rekken een *matig* risico heeft op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat voor de jongeren en voor het personeel van de inrichting en de daaraan verbonden school. Op het moment van het inspectieonderzoek was de inrichting hard bezig de veiligheid van het leef-, behandel- en werkklimaat te verbeteren door consequent te sturen op het eenduidig en consequent hanteren van werkwijzen en procedures. Ook zijn bevoegdheden en verwachtingen beter dan voorheen vastgelegd. Veel beleid is dan ook (zeer) recent vastgesteld. Dit betekent dat in de praktijk veel veranderingen en verbeteringen benoemd worden door medewerkers en deels ook zichtbaar zijn maar nog niet in even grote mate door iedereen uitgevoerd worden. Hiermee is de inrichting erin geslaagd de randvoorwaarden te creëren voor veiligheid. De uitdaging voor directie en middenkader in de komende periode is om eenduidig en consequent te blijven sturen op het hanteren van de nieuwe afspraken en het in de praktijk uitvoeren van hetgeen in beleid is vastgelegd. Positief daarbij is dat medewerkers over het algemeen enthousiast en gemotiveerd zijn om zich in te zetten voor een veiliger leef-, behandel- en werkklimaat.

In relatie tot de vier risicogebieden *preventie en beheersing van agressie en geweld, bejegeningssklimaat, opvoeding en behandeling, deskundigheid van het personeel* zijn hierbij de volgende punten van belang.

Preventie en beheersing van agressie en geweld moeten nog beter beslag krijgen in de praktijk

In de preventie en beheersing van agressie en geweld heeft Rentray Rekken in 2009 veel verbeterlagen gemaakt die terug zijn te zien in het primaire proces. Zo zijn alle procedures rond de preventie en beheersing van incidenten nu vastgelegd en op één plek voor alle medewerkers terug te vinden. Deze procedures zijn besproken met alle functiegroepen. Ook het melden van incidenten kent vooruitgang, waarbij er inmiddels is voldaan aan de voorwaarde dat medewerkers een werkomgeving hebben waarin er geen angst heerst om een incident te melden. Desondanks zijn sommige werkwijzen binnen dit risicogebied, zoals de training van personeel, nog pril en is nog niet al het nieuwe en vernieuwde beleid al praktijk.

Het nieuwe gebouw voor de normaal beveiligde afdelingen biedt jongeren een veilige setting om in te verblijven, maar Rentray Rekken moet zich bezinnen op de accommodatie van enkele beperkt beveiligde afdelingen, omdat ze een beperkt zicht op de leefgroep hebben en bovendien achterstallig onderhoud kennen.

Er is een begin gemaakt met het eenduidig aansturen van de manier waarop medewerkers de jongeren bejegenen

Rentray Rekken slaagt er in om jongeren een voorspelbaar perspectief te bieden binnen de inrichting. Jongeren worden consequent betrokken bij het opstellen, bespreken en evalueren van hun perspectiefplannen en krijgen tijdens de intake en het assessment programma inzicht in het doel van het onderwijs.

Er zijn twee aandachtspunten wat betreft het waarborgen van de rechten van de jongeren. Ten eerste biedt de inrichting geen actieve ondersteuning in hulp en rechtsbijstand waardoor er een laagdrempelige toegang is tot een onafhankelijke persoon of instantie die hen ondersteunt wanneer zij een klacht bij onder andere de Commissie van Toezicht willen indienen.

Ten tweede is de standaardprocedure om jongeren bij separatie scheurkleding te laten dragen, zonder dat daarbij eerst wordt afgewogen of het voor de veiligheid van de jongere zelf of voor de orde of veiligheid van de inrichting noodzakelijk is dat de jongere zijn eigen kleren en schoeisel niet kan dragen.

Wat betreft de respectvolle omgang met jongeren, tot slot, is duidelijk dat de gedragsregels en omgangsvormen in Rentray Rekken nog volop in ontwikkeling zijn, maar dat het Hoofd Behandeling en het middenkader nadrukkelijk en eenduidig sturen op deze onderwerpen. Ook het sinds een halfjaar werken volgens de basismethodiek versterkt de eenduidigheid op dit gebied.

De opvoeding van jongeren staat centraal en de behandeling van individuele problematiek is een sterk punt van de inrichting

Rentray Rekken werkt met dagprogramma's die aansluiten op de ontwikkelingsbehoeften van jongeren en de leefruimtes hebben een uitnodigend karakter voor jongeren en groepsleiding. De leef- en schoolgroepen worden zorgvuldig samengesteld en over de begeleiding en behandeling van jongeren wordt regelmatig multidisciplinair overlegd. Wat school betreft blijkt dat Rentray Rekken hard werkt aan de noodzakelijke verbeteringen van het onderwijs. Er is zeker ontwikkeling zichtbaar, maar de inrichting en uitvoering van een systeem van leerlingenzorg kan overzichtelijker en compacter en het handelingsplan zou meer als onderwijsplan kunnen dienen. Er is nog in beperkte mate sprake van een evaluatie van het handelingsplan.

Rentray Rekken geeft de behandeling van individuele jongeren met psychiatrische en gedragsproblematiek op zorgvuldige wijze vorm. Alle jongeren worden gescreend en er zijn verschillende behandelmogelijkheden binnen de inrichting. De behandeling verloopt planmatig en wordt regelmatig geëvalueerd.

De deskundigheid van het personeel verdient nog aandacht

De afgelopen periode heeft de inrichting geïnvesteerd in het vastleggen van de verschillende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van medewerkers. Hiermee is meer duidelijkheid

ontstaan over wat er van een ieder wordt verwacht vanuit zijn of haar functie. Tegelijkertijd is meer duidelijkheid ontstaan over het verwachte handelen van groepsleiders ten aanzien van jongeren op de groep met het invoeren van de basismethodiek (sinds januari 2010 op alle groepen). Hierop zal de komende periode nog veel moeten worden gestuurd, aangezien de nieuwe werkwijze met de bijbehorende eisen aan de medewerkers nog duidelijker vorm moet krijgen en uitgekristalliseerd moet worden in de praktijk. Een aandachtspunt hierbij is dat medewerkers nog onvoldoende ondersteund worden in de dagelijkse praktijk. Zo ontbreekt het aan een eenduidig inwerkprogramma en nemen alleen nieuwe groepsleiders structureel deel aan intervisie. De opleidingsmogelijkheden van het personeel daarentegen zijn voldoende, met uitzondering van specifieke deskundigheidsbevordering op het gebied van gezondheidszorg.

Bijlage 1 Het onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd door de Inspectie jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Sanctietoepassing. De Arbeidsinspectie heeft medewerking verleend door inbreng van kennis en ondersteuning bij de voorbereiding en uitvoering van het onderzoek.

Definities

De inspecties hanteren het uitgangspunt dat het opsluiten in een beveiligde setting van jeugdigen met ernstige gedrags- en/of psychiatrische problemen, die al dan niet strafbare feiten hebben gepleegd, een risicovolle situatie is. In dit licht bezien is het de taak van de JJI om de risico's zoveel mogelijk het hoofd te bieden en hiermee de veiligheid van jeugdigen en medewerkers te waarborgen zodat begeleiding en behandeling kan plaatsvinden. Een veilig leef-, behandel- en werkklimaat binnen de JJI definiëren de inspecties als volgt:

- de jeugdigen vormen geen gevaar voor zichzelf, in termen van zelfbeschadiging en (poging tot) zelfdoding;
- de jeugdigen vormen geen gevaar voor elkaar, in termen van verbaal, fysiek en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- de jeugdigen vormen geen gevaar voor het personeel, in termen van verbaal, fysiek en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- het personeel vormt geen gevaar voor de jongeren, in termen van verbaal, fysiek en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Hoewel incidenten binnen JJI's niet uit te sluiten zijn, verwachten de inspecties dat de JJI's ernaar streven een zo veilig mogelijk leef-, behandel en werkklimaat te realiseren. Dit kunnen de inrichtingen doen door risicovolle situaties tot een minimum te beperken om zo de kans op veiligheid van jeugdigen en personeel maximaal te verhogen. Wat risicovolle situaties zijn, hebben de inspecties op basis van een risicoanalyse en een literatuurstudie gedefinieerd. Zij onderscheiden vier risicogebieden, die in belangrijke mate bijdragen aan de (on)veiligheid binnen een JJI en de daaraan verbonden school. Het betreft de volgende gebieden:

- *Preventie en beheersing van agressie en geweld*: de JJI hanteert beleid gericht op preventie en beheersing van incidenten en omgang met agressie.
- *Bejegeningssklimaat*: de JJI bejegt de jeugdigen op zodanige wijze dat onveilige situaties zo min mogelijk ontstaan of worden uitgelokt.
- *Opvoeding en behandeling*: het verblijf in de JJI wordt aangewend voor de (her)opvoeding en behandeling van jeugdigen op basis van hun individuele behoeften en problematiek.
- *Deskundigheid van het personeel*: het personeel van de JJI beschikt over voldoende (specialistische) kennis en professionaliteit om een veilig leef-, behandel- en werkklimaat te waarborgen.

Onderzoeksvraag

De vraagstelling van het onderzoek luidt als volgt:

Voldoet de justitiële jeugdinrichting aan de taak om een veilig leef-, behandel- en werkklimaat te bieden en te waarborgen voor de jeugdigen en het personeel van de inrichting en de daaraan verbonden school?

De vraagstelling wordt door middel van de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- heeft de JJI geformaliseerd beleid gericht op het voorkomen en terugdringen van agressie en geweld en zo ja, in hoeverre is dit beleid operationeel?
- bejegt de JJI de jeugdigen op zodanige wijze dat onveilige situaties zo veel mogelijk worden uitgesloten?
- wordt het verblijf in de JJI aangewend voor de (her)opvoeding en behandeling van jeugdigen op basis van hun individuele behoeften en problematiek?
- beschikt de JJI over voldoende (specialistische) kennis en professionaliteit om een veilig leef-, behandel- en werkklimaat te waarborgen?

Wijze van beoordelen

De inspecties hebben in een toetsingskader voor elk van de vier risicogebieden criteria geformuleerd. De inrichting krijgt een score voor elk criterium. Hierin maken de inspecties concreet of de inrichting voldoet aan wat de inspecties verwachten en hoe de inspecties dit beoordelen. Het uitgewerkte toetsingskader met de gehanteerde score-classificaties staat in bijlage 2.

De inspecties hebben hun verwachtingen en oordeel gebaseerd op de Beginselenwet JJI, de gezondheidswetgeving en de onderwijswetgeving.

Uitvoering van het onderzoek

De inspecties hebben het onderzoek gezamenlijk uitgevoerd. Zij hebben voorafgaand aan de praktijktoets de volgende informatie geanalyseerd:

- beleidsdocumenten;
- de audit die de inrichting in samenwerking met het expertteam van DJI/Jeugd heeft laten uitvoeren;
- het verbeterplan dat de inrichting op basis van de audit heeft opgesteld;
- recente meldingen.

De praktijktoets besloeg één dag en omvatte het toetsen van cliëntendossiers en interviews met de (school)directie, jongeren, groepsleiders, leerkrachten, de medische dienst, behandelcoördinatoren en gedragswetenschappers, medewerkers belast met beveiligingstaken, de kwaliteitsmedewerker, leidinggevenden en de Commissie voor de Begeleiding.

De inspecties hebben ook observaties gedaan in de inrichting.

Zij hebben daarna hun bevindingen geanalyseerd en beoordeeld.

Bijlage 2 Score-classificaties per risicogebied, criterium en indicator

Toelichting op scoreclassificaties per indicator

Risicogebied preventie en beheersing agressie en geweld

De inrichting neemt afdoende maatregelen om agressie en geweld te voorkómen

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Veiligheid gebouw	Het ontwerp en de constructie van de gebouwen dragen bij aan het ontstaan van onveilige situaties	Bij de bouw van de inrichting is het risico van het ontstaan van onveilige situaties goed doordacht	Indeling van het gebouw, zichtlijnen, technische of elektronische hulpmiddelen dragen bij aan een veilige verblijfssituatie voor jongeren en medewerkers	De bijdrage van het gebouw en de technische voorzieningen aan de veiligheid voor jongeren en medewerkers wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig verbeterd
Inzicht in veiligheidsbeleving	Er is onvoldoende inzicht in de veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers	Er is onderzoek gedaan naar de veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers.	De veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers wordt periodiek onderzocht met gestandaardiseerde instrumenten. Medewerkers en jongeren hebben respect voor sekse, cultuur en godsdienst. Er is ruimte voor het uiten van kritiek en het erkennen van fouten. De leiding toont zich betrokken bij dit onderwerp	Trends en ontwikkelingen in de veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers worden onderzocht en gebruikt om het veiligheidsbeleid aan te passen en te verbeteren
Inventarisatie veiligheidsrisico's	Er is geen RIE of het onderwerp agressie en geweld is hierin niet opgenomen	De risico's m.b.t. agressie en geweld zijn onderzocht en beschreven in de RIE en PvA. De risico-inventarisatie en – evaluatie behelst ten minste: Inventarisatie onveilige plekken en situaties; Inventarisatie risicomomenten m.b.t. het dagprogramma; Inventarisatie veiligheidsbeleving jongeren en medewerkers	Maatregelen om agressie en geweld tegen te gaan zoals gesteld in het PvA worden ook uitgevoerd	Het effect van de genomen maatregelen wordt onderzocht en geëvalueerd. De risico's m.b.t. agressie en geweld worden regelmatig opnieuw geïnventariseerd

Beleid preventie en beheersing incidenten	Er wordt geen aantoonbaar veiligheidsbeleid gevoerd	Er is een (schriftelijk) veiligheidsbeleid aanwezig, dat vertaald is in dienstinstructies, protocollen rond omgaan met agressief gedrag, een gedragscode en een sanctiebeleid	Medewerkers zijn op de hoogte van het veiligheidsbeleid en passen dit (waar nodig) toe in het dagelijks contact met de gedetineerden. Jongeren en andere relevante groepen worden geïnformeerd over (aspecten van) het veiligheidsbeleid	Het veiligheidsbeleid wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
Training medewerkers.	Medewerkers worden niet of niet voldoende getraind in het omgaan met agressie en geweld	De medewerkers worden getraind in het omgaan met agressie en geweld. Deze training behelst ten minste het omgaan met verbale agressie (intimidatie, bedreigingen), het aanleren van deëscalerend gedrag, handhaven orde en veiligheid, hanteren beperkende regels/toepassen proportioneel geweld	De medewerkers kunnen het geleerde in de training (waar nodig) toepassen	De training in het omgaan met agressie en geweld wordt periodiek herhaald, geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Beleid ongewenste omgangsvormen	Er is geen of onvoldoende (aantoonbaar) beleid Ongewenste Omgangsvormen	Er is een (schriftelijk) beleid Ongewenste Omgangsvormen aanwezig. Het beleid bevat ten minste een gedragscode, sanctionering, Vertrouwenspersoon, klachtenregeling/procedure, klachtencommissie, voorlichting. Op school zijn daarnaast pestprotocollen, omgangsregels, regels voor het dragen van bepaalde kleding/symbolen	Medewerkers zijn op de hoogte van het beleid Ongewenste Omgangsvormen en kunnen het waar nodig toepassen. Seksuele intimidatie, pesten, discriminatie wordt voorkomen	Het beleid Ongewenste Omgangsvormen wordt (mede n.a.v. meldingen/klachten) periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Beleid integriteitsbreuken	Er is geen of onvoldoende (aantoonbaar) beleid integriteit	Er is een (schriftelijk) beleid integriteit aanwezig. Het beleid bevat ten minste een gedragscode, risicoanalyse, voorlichting, inventarisatie, risicofuncties, procedure en afhandelen incidenten etc.	Medewerkers zijn op de hoogte van het beleid integriteit en kunnen het waar nodig toepassen	Het beleid integriteit wordt (mede nav meldingen/klachten) periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Risicogebied preventie en beheersing agressie en geweld

De inrichting treedt adequaat op tegen agressie en geweld

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Personele bezetting	M.b.t. de inzet van personeel is niet (aantoonbaar) rekening gehouden met de risico's in de inrichting	M.b.t. de inzet van personeel is aantoonbaar rekening gehouden met de risico's in de inrichting	De (extra) inzet van personeel op risicomomenten/locaties is geformaliseerd en maakt onderdeel uit van het inrichtingsbeleid	De personeelsinzet wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Melding, registratie en analyse van incidenten	Er is geen systeem voor het melden en registreren van incidenten of dit wordt niet/onvoldoende gebruikt. Nav incidentmeldingen wordt niet onverwijld actie ondernomen door het bevoegd gezag	Er is een systeem voor het melden en registreren van incidenten. Hieronder vallen ook het vaststellen van meldingsnormen, meldplicht, meldpunt, meldings-/MIP-commissie. Het bevoegd gezag treedt sanctionerend op	De procedure voor het melden en registreren van incidenten is bij de medewerkers bekend en wordt als zodanig ook toepast. Er is een overzichtelijke incidentenregistratie. Toedracht en afhandeling van incidenten wordt grondig onderzocht en vastgelegd	Incidenten worden geanalyseerd en teruggekoppeld. De incidentenregistratie wordt periodiek geëvalueerd, wat zo nodig leidt tot bijstelling van beleid
Alarmeringsprocedure.	De inrichting heeft geen alarmeringsprocedure.	Er is een (schriftelijke) alarmeringsprocedure aanwezig met daarin werkwijze alarmering, voorlichting en onderricht, praktijkoefeningen, registratie en evaluatie alarmmeldingen	Medewerkers zijn op de hoogte van de alarmeringsprocedure en passen deze toe	De alarmeringsprocedure wordt (mede n.a.v. alarmmeldingen en praktijkoefeningen) periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Samenwerking inrichting en school m.b.t. incidenten	Er is geen (aantoonbare) samenwerking tussen school en inrichting	De samenwerking tussen school en inrichting is vastgelegd in overlegvormen en schriftelijke afspraken.	De samenwerking tussen school en inrichting is geformaliseerd en maakt deel uit van het inrichtingsbeleid	De samenwerking tussen school en inrichting wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Nazorg incidenten	Er is geen (aantoonbare) procedure m.b.t. opvang en nazorg	Er is een (schriftelijke) procedure voor opvang en nazorg aanwezig. Betrokkenen worden getraind	Medewerkers zijn op de hoogte van de procedure voor opvang en nazorg en deze wordt als zodanig ook toegepast	De procedure voor opvang en nazorg wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Risicogebied bejegeningssklimaat**De inrichting waarborgt de rechten van de jongeren**

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Informereren van jongeren	De inrichting informeert jongeren niet systematisch over rechten en plichten	Er is een protocol dat wordt gehanteerd om jongeren te informeren over rechten en plichten	Jongeren zijn op de hoogte van de rechten en plichten die aan hun verblijf in de JJI verbonden zijn	De effecten van het informeren van jongeren worden onderzocht en geëvalueerd en de werkwijze en te hanteren middelen worden verbeterd
Klachtprocedures, verzoek- of bezwaarschriften	Er is geen beleid gericht op benutten van klachten en klachtprocedures om de rechten van jongeren te borgen en op een voortvarende afhandeling van klachten	Er is een vastgelegd beleid dat voorziet in een zorgvuldige en voortvarende afhandeling van klachten van jongeren	Jongeren beschouwen het indienen van klachten als een vanzelfsprekend en geaccepteerd middel om op te komen voor hun rechten	Een periodieke analyse van ingediende en gegrond verklaarde klachten wordt besproken met medewerkers en jongeren. De uitkomsten van dat gesprek worden in beleid vertaald. Er is aandacht voor "harde" en "zachte" klachten
Hulp en rechtsbijstand	Er is geen beleid gericht op het bieden van ondersteuning aan jongeren die klachten willen indienen	Jongeren worden in de gelegenheid gesteld om contact op te nemen met voogd/advocaat of andere personen of instanties die hen bij het indienen bij de behandeling van klachten kunnen ondersteunen	De inrichting ondersteunt de jongeren actief bij betrekken van hulp en passende bijstand bij behandeling van klachten	Ondersteuners bij klachtbehandeling worden actief betrokken bij het wegnemen van de oorzaken die aan klachten ten grondslag liggen
Recht op medische/psychiatrische behandeling	De inrichting onthoudt jongeren het recht op een medisch/psychiatrische behandeling	De inrichting heeft een geformaliseerde visie op het recht van jongeren op een medisch/psychiatrische behandeling	De visie op het recht van jongeren op een medisch/psychiatrische behandeling is bij medewerkers bekend en er wordt conform gehandeld	Periodiek wordt de geformaliseerde visie inzake psychiatrische stoornissen getoetst en zo nodig bijgesteld
Visie op geprotocolleerd uitvoeren van separaties en isolaties	De inrichting heeft geen beleidsvisie op het plaatsen in afzondering en isolatie	De inrichting heeft een beleidsvisie op het plaatsen in afzondering en isolatie	De beleidsvisie is bekend bij medewerkers en is sturend voor hun handelen	De beleidsvisie wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Dagbesteding jongeren (onderwijs of anderszins)	Niet voor alle jongeren is er direct een plaats op school of binnen een andere dagbesteding. Jongeren moeten dagdelen op kamer/cel doorbrengen	Jongeren gaan naar school of een andere dagbesteding als programmavulling	Het onderwijs is een essentieel onderdeel van de behandeling en heeft een vanzelfsprekende plaats	School en inrichting evalueren frequent het onderwijs en/of de dagbesteding en trekken waar nodig beleidsconclusies

Risicogebied bejegeningssklimaat**De inrichting biedt de jongeren een voorspelbaar perspectief**

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Informatie jongeren over doel en perspectief verblijf	De inrichting heeft geen actieve rol in het informeren van de jongere over de maatregel of het vonnis dat tot plaatsing in de JJI leidde	Er is beleid met betrekking tot het verzamelen van informatie over de aanleiding tot de plaatsing van jongeren en met betrekking tot de wijze waarop de jongere daarover geïnformeerd wordt	Gesprekken waarin het verblijfsperspectief aan de orde is worden systematisch gehouden met de jongeren, en de verslagen ervan worden in het persoonsdossier van de jongere opgeslagen	De inrichting onderzoekt periodiek de redenen waarom jongeren in een JJI worden geplaatst, en stelt zijn opname- en behandelingsbeleid daarop bij
Betrokkenheid jongeren bij verblijfs-/behandelplan.	De wijze waarop jongeren gehoord en betrokken worden bij (wijzigingen in) verblijfs- en behandelplannen is niet in beleid vastgelegd	In beleid en daarop gebaseerde procedures is vastgelegd hoe jongeren bij beslissingen over verblijfs- en behandelplannen betrokken worden	Groepsleiding/ gedragsdeskundigen bespreken (voorgenomen wijzigingen in) verblijfs- en behandelplannen met de jongeren, en maken daarvan verslag t.b.v. het dossier. Jongeren zijn van deze werkwijze op de hoogte	De inrichting onderzoekt en evalueert de invloed die de jongeren hebben op verblijfs- en behandelplan
Betrokkenheid ouders/wettelijke vertegenwoordigers bij verblijfs-/behandelplan	De wijze waarop wettelijke vertegenwoordigers en ouders betrokken worden bij beslissingen over verblijfs- en behandelplannen is niet in beleid vastgelegd	In beleid en daarop gebaseerde procedures is vastgelegd hoe de inrichting wettelijke vertegenwoordigers en ouders wil betrekken bij het vaststellen van verblijfs- en behandelplannen	De inrichting gebruikt de inbreng van wettelijke vertegenwoordigers en ouders om het verblijfs- behandelplan inhoud te geven. Deze inbreng wordt schriftelijk vastgelegd	De inrichting onderzoekt regelmatig welke factoren van invloed zijn op het effectief betrekken van wettelijke vertegenwoordigers en ouders bij het inhoud geven aan verblijfs- en behandelplannen, en stelt zijn beleid daarop bij
Informatie jongeren over doel en perspectief school	Jongeren gaan naar school omdat ze overdag niet op de groep mogen blijven en dit is tevens het belangrijkste argument voor het schoolbezoek	De school bespreekt met iedere jongere de plaats en functie van het onderwijs binnen de behandeling	School heeft een heldere intakeprocedure waarbij voorgeschiedenis en toekomstige schoolloopbaan expliciet worden vastgelegd samen met de jongere	De school analyseert frequent de toelatingsprocedure van het onderwijs in het perspectief van de jongeren

Risicogebied bejegeningssklimaat**De inrichting gaat respectvol om met de jongeren**

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Bescherming privacy en persoonlijke levenssfeer	De inrichting heeft geen beleid m.b.t. de bescherming van eigendommen, de persoonlijke levenssfeer van de jongeren en het delen van informatie over de jongere	De bescherming van informatie over jongeren, van eigendommen en de persoonlijke levenssfeer is in beleid vastgelegd	Medewerkers hanteren het inrichtingsbeleid m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van jongeren. Incidenten en dilemma's op dit terrein worden besproken	Het beleid met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt op basis van onderzoek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Naleving gedragsregels/omgangsvormen	Er is geen beleid (of slechts beleid op onderdelen) met betrekking tot het handhaven van gedragsregels en omgangsvormen, die binnen de leefgroep of de onderwijssituatie gelden	Er is inrichtingsbeleid m.b.t. de gedragsregels en omgangsvormen. Medewerkers onderkennen het belang van regelmaat, voorspelbaarheid en consequent optreden	Het beleid m.b.t. gedragsregels en omgangsvormen is schriftelijk vastgelegd, en bekend bij de jongeren. Het wordt consequent uitgevoerd door de medewerkers. Op afwijkingen wordt adequaat gereageerd	De handhaafbaarheid van gedragsregels wordt periodiek geëvalueerd. Zo nodig wordt het beleid bijgesteld
Nemen/verantwoorden van sanctionerende en geweldsmaatregelen	Het opleggen van sancties aan jongeren vindt niet altijd plaats volgens de in de Bjj en afgeleide regels vastgelegde procedures. Medewerkers zijn niet allemaal geschoold en geoefend voor het gebruik van veiligheidsmiddelen en geweld	Het opleggen van sancties en maatregelen gebeurt volgens protocollen die gebaseerd zijn op de Bjj. Daaronder begrepen zijn time out en kortdurende kamerplaatsing. Alle sancties worden schriftelijk vastgelegd. Alle daarbij betrokken medewerkers zijn getraind en geoefend m.b.t. hantering geweld en veiligheidsmiddelen	Er zijn algemene richtlijnen voor het opleggen van sancties voor gedragingen van jongeren. Afwijkingen daarvan worden in beeld gebracht. Aan een zorgvuldige communicatie met de jongeren over opgelegde sancties wordt zichtbaar aandacht besteed	Het sanctiebeleid van de inrichting wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Besluitvorming/verantwoording van intrekken vrijheden	De voorwaarden waaronder vrijheden kunnen worden genoten en worden ingetrokken zijn niet in een beleid vastgelegd en niet altijd bekend bij de jongeren	De inrichting heeft een beleid met betrekking tot het toekennen van beloningen en het intrekken van vrijheden	Het beleid m.b.t. het toekennen van beloningen en het intrekken van vrijheden is schriftelijk vastgelegd. Het wordt consequent toegepast. Medewerkers en jongeren zijn ervan op de hoogte	Het beleid m.b.t. straffen en belonen en het intrekken van vrijheden wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Risicogebied opvoeding en behandeling**De inrichting stelt de opvoeding van de jongeren centraal**

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Aansluiting dagprogramma bij ontwikkelingsbehoeften	De inrichting heeft geen vastgelegd dagprogramma per groep	Voor elke groep heeft de inrichting een vastgelegd dagprogramma dat afgestemd is op de ontwikkelingsbehoefte van de jongeren in de groep	Het dagprogramma is bij alle jongeren en groepsleiders bekend en wordt consequent uitgevoerd. Afwijkingen van het dagprogramma moeten worden onderbouwd	Het dagprogramma wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig aangepast
Afstemming leefomgeving op ontwikkelingsbehoeften	De fysieke inrichting van de leefruimtes is uitsluitend bepaald door veiligheidsoverwegingen	De leefruimtes maken een verzorgde indruk, ze zijn opgeruimd, ordelijk en schoon. Daarnaast hebben de leefruimtes kenmerken van een huiselijk interieur (bijv. zithoek, eettafel, TV)	De leefruimtes hebben een uitnodigend karakter voor jongeren en groepsleiding en er zijn uitingen van hedendaagse jongerencultuur (bijv. posters), afgestemd op de doelgroep. (let wel: geen agressieve/seksueel getinte posters). Jongeren worden betrokken bij het op orde houden van de ruimtes	De fysieke inrichting, aankleding en verzorging van de leefruimtes is onderwerp van gesprek tussen jongeren en medewerkers en wordt zo nodig verbeterd en bijgesteld
Samenstelling leefgroepen	De leefgroepen worden samengesteld op basis van capaciteit en niet op basis van individuele kenmerken van de jongere	Enige gerichte toewijzing van jongeren naar leefgroepen vindt plaats binnen de inrichting maar dit is niet systematisch (d.w.z. op basis van een screening van alle jongeren nadat ze geplaatst zijn)	De inrichting bepaalt naar welke leefgroep individuele jongeren gaan op basis van een screening binnen de inrichting en (indien van toepassing) met gebruikmaking van vooraf verzamelde informatie. Er wordt rekening gehouden met de problematiek en delictgeschiedenis van jongeren	Periodiek evalueert de inrichting de wijze waarop en de mate waarin de leefgroepen worden samengesteld op basis van de ontwikkelingsbehoefte van individuele jongeren. Zo nodig vinden aanpassingen plaats.
Samenstelling schoolgroepen	De samenstelling van de schoolgroepen is volledig willekeurig	De school bepaalt de samenstelling van de schoolgroepen	De school bepaalt de samenstelling van de schoolgroepen aan de hand van de ontwikkelingsbehoeften van individuele jongeren	De school evalueert periodiek de samenstelling van de schoolgroepen en past de samenstelling zo nodig aan

Multidisciplinair overleg over begeleiding jongeren/leerlingen	Er is geen multidisciplinair overleg geregeld	Frequentie en samenstelling van het multidisciplinair overleg is vastgelegd	De inhoud van het multidisciplinair overleg is vastgelegd en betreft in ieder geval de dagelijkse begeleiding van individuele jongeren, zowel op de groepen als op school	De functie en invulling van het multidisciplinair overleg wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig aangepast
Bepalen beginsituatie leerlingen	Bij plaatsing wordt er geen beginsituatie geformuleerd en/of ontbreken essentiële gegevens van de leerlingen	Voor leerlingen van wie gegevens beschikbaar zijn wordt de beginsituatie vastgesteld	CvB bepaalt voor alle leerlingen de beginsituatie	De school heeft een systeem waarbij voor alle leerlingen de beginsituatie wordt vastgesteld en dit systeem wordt frequent geëvalueerd
Volgen vorderingen en ontwikkeling leerlingen	Er ontbreekt een functionerend leerlingvolgsysteem	Er is een leerlingvolgsysteem	Voor alle leerlingen is er een leerlingvolgsysteem en op basis van dit systeem wordt het onderwijs vormgegeven	De school gebruikt het systeem om leerlingen te volgen ook om onderwijsinhoudelijke keuzes te maken en het beleid bij te stellen
Leerinhouden/dagprogramma in relatie tot handelingsplan	De leerinhouden en het dagprogramma komen voort uit het aanbod van de school	Leerlingen hebben slechts ten delen een programma dat in overeenstemming is met hun onderwijsbehoeften	De school heeft een aanbod en aanpak die past bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen verwoord in het handelingsplan	De school analyseert systematisch of het aanbod aansluit bij de behoeften van de leerlingen. Dit leidt tot aanpassingen
Evaluatie uitvoering handelingsplan	Voor evaluatie is geen tijd	De CvB bespreekt met het personeel de uitvoering van de handelingsplannen	Bespreeken en evalueren van de handelingsplannen is ingebed in de overlegstructuur van de school	De evaluatie van de handelingsplannen leidt op schoolniveau tot aanpassingen en bijstellingen. Belanghebbenden zijn hierbij betrokken (team, inrichting etc.)

Risicogebied opvoeding en behandeling**De inrichting behandelt jongeren met psychiatrische en gedragsproblematiek**

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Visie op het voorkomen van psychiatrische stoornissen	De inrichting heeft geen visie op psychiatrie binnen JJI	De inrichting heeft visie op psychiatrie binnen JJI, maar niet schriftelijk vastgelegd	De visie op psychiatrie in JJI is schriftelijk vastgelegd (geformaliseerd) en maakt onderdeel uit van beleid inrichting	Periodiek wordt de geformaliseerde visie inzake psychiatrische stoornissen getoetst en zo nodig bijgesteld
Herkennen en diagnosticeren van behandelbare psychiatrische stoornissen	De inrichting hanteert geen methodiek om psychiatrische stoornissen bij jeugdigen te herkennen en te diagnosticeren	Binnen de inrichting wordt gewerkt met een methodiek om psychiatrische stoornissen bij jeugdigen te herkennen en te diagnosticeren	De methode om psychiatrische stoornissen bij jeugdigen te herkennen en te diagnosticeren is beschreven en maakt onderdeel uit van het inrichtingsbeleid	Het beleid inzake het herkennen en diagnosticeren van psychiatrische stoornissen wordt periodiek getoetst en zo nodig bijgesteld
Intern en/of extern behandelbaar aanbod behandelbare psychiatrische stoornissen	De inrichting biedt geen intern en/of extern behandelbaar aanbod voor jeugdigen met een behandelbare psychiatrische stoornis	Het intern en/of extern behandelbaar aanbod voor jeugdigen met een psychiatrische stoornis is (beperkt) aanwezig en niet geformaliseerd in het inrichtingsbeleid	Het intern en/of extern behandelbaar aanbod voor jeugdigen met een psychiatrische stoornis is geformaliseerd en maakt onderdeel uit van het inrichtingsbeleid	Het geformaliseerde behandelbaar aanbod wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige behandelingen onder dwang	De inrichting heeft geen beleidsvisie op het toepassen van geneeskundige handelingen onder dwang	De inrichting heeft een beleidsvisie op het toepassen van geneeskundige handelingen onder dwang	De beleidsvisie is bekend bij medewerkers en is sturend voor hun handelen	De beleidsvisie wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Multidisciplinaire vaststelling medisch-psychiatrisch behandelbeleid	Er is geen structureel overleg tussen medische dienst, psychiater, gz-psychologen om psychomedische zorg te waarborgen en te coördineren	De (multidisciplinaire) samenstelling, werkwijze en bevoegdheden van de overlegvorm zijn beschreven	Het psychomedisch- of behandeloverleg vindt structureel plaats en voldoet aan de doelstelling	Het psychomedisch- of behandeloverleg maakt structureel onderdeel uit van het inrichtingsbeleid en jaarlijks brengt het overleg een verslag uit dat deel uitmaakt van het jaarverslag van de inrichting
Behandeling jongeren op basis van behandelplan	Behandelplannen worden niet opgesteld voor alle te behandelen jongeren	Voor iedere jongere wordt een behandelplan opgesteld waarin minimaal is opgenomen: een omschrijving van de problematiek van de jongere en een beschrijving van een	De in te zetten behandeling is uitgewerkt in termen van concrete, aan termen gebonden doelen en middelen. Hierbij wordt expliciet gebruik gemaakt van vooraf verzamelde	De behandelingen van jongeren en de kwaliteit van de behandelplannen worden op inrichtingsniveau periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

passend begeleidings-/of
behandeltraject

informatie (bijv. het
Raadsonderzoek, de BARO, evt.
PO). De behandeling wordt
conform plan uitgevoerd en
geëvalueerd Er wordt expliciet
stilgestaan bij het behalen van
de behandeldoelen

Risicogebied deskundigheid van het personeel

De inrichting draagt zorg voor een professionele bedrijfscultuur

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Formatie gezondheidszorgfuncties volgens DJI adviesnorm.	De formatie van gezondheidszorgfuncties is over de hele linie beneden de adviesnorm van DJI	De formatie van gezondheidszorgfuncties is voor een aantal functies (bijna) conform de adviesnorm van DJI	De formatie van gezondheidszorgfuncties voldoet aan de adviesnorm van DJI	De DJI adviesnorm is operationeel en het beleid inzake de gezondheidszorgformatie wordt periodiek geëvalueerd
7x24 uren bereikbaarheid arts en psychiater	De 7x24 uren bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater is niet geregeld	Er zijn (mondelinge) afspraken over de 7x24uurs bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater en deze functioneren	De 7x24 uren bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater functioneert en is schriftelijk vastgelegd	De geformaliseerde 7x24 uren bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Kwaliteit en deskundigheid personeel in relatie tot behoefte doelgroep	Er zijn geen selectienormen vastgesteld voor het personeel.	Selectienormen voor het personeel zijn vastgelegd. De normen sluiten aan op de behoefte van de doelgroep en op in functieomschrijvingen vastgelegde taken en verantwoordelijkheden	Er worden objectieve selectieprocedures gehanteerd en selectie vindt plaats volgens de vastgestelde normen en procedures. De medewerkers zijn op de hoogte van hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden	De inrichting bewaakt dat de kwaliteit en niveau van nieuwe medewerkers in verhouding staat tot de eisen van het werk en de behoefte van de jongeren. De selectienormen en –procedure en de functiedocumenten worden periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Beleid professionele ontwikkeling medewerkers	Er is geen vastgelegd beleid voor het inwerken, ontwikkelen en ondersteunen van medewerkers.	De inrichting voert (vastgelegd) beleid dat voorziet in het inwerken, ontwikkelen en ondersteunen van medewerkers (denk aan: inwerkprogramma; interne opleiding; persoonlijke ontwikkelplannen; vormen van deskundigheidsbevordering als onderlinge coaching, intervisie, vaardigheidstraining, etc; vormen van ondersteuning als collegiale consultatie en werkbegeleiding)	Medewerkers worden structureel ondersteund bij het uitvoeren van hun dagelijkse werkzaamheden en maken gebruik van inwerkprogramma's, interne opleidingen en andere ondersteuningsvormen	Professionele houding en ontwikkeling van medewerkers is onderwerp van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Het beleid voor inwerken, ontwikkelen en ondersteunen van medewerkers wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Scholingsaanbod gezondheidszorggebied	De inrichting biedt medewerkers geen gezondheidszorg (bij)scholingsmogelijkheden.	Het scholingsaanbod van de inrichting voorziet in gezondheidszorg deskundigheidsbevordering	Medewerkers worden gestimuleerd of verplicht gesteld gebruik te maken van het scholingsaanbod	Het scholingsaanbod wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Handelen medewerkers in relatie tot behoefte doelgroep	Er wordt niet gewerkt volgens een vastgelegde methodiek	Het gewenste handelen van medewerkers is vastgelegd in een methodiek die toegespitst is op de ontwikkelingsbehoeften van de doelgroep	Medewerkers werken volgens de vastgelegde methodiek. Medewerkers zijn flexibel en kunnen hun handelen aanpassen naar gelang de specifieke eisen van de situatie	De leidinggevenden hebben zicht op de mate waarin medewerkers werken conform de methodiek. Dit is onderwerp van gesprek tijdens o.a. functioneringsgesprekken. Indien nodig wordt deskundigheidsbevordering ingezet

Bijlage 3 Geraadpleegde documenten

Inhoudsopgave procedures

- Werkinstructie – Documentbeheer Rekken: beschikbaarheid digitale documenten
- Proces Aanmelding Residentieel Rekken
- Proces Plaatsing Residentieel Rekken
- Proces Opname jongere
- Afvinklijst (praktische zaken m.b.t opname)
- Werkinstructie – Invoer en uitvoer goederen versie 0.12
- Formulier Basislijst toegestane goederen jongeren versie 0.11
- Formulier Beheerlijst goederen jongeren versie 0.11
- Formulier Bezoekaanvraag versie 0.11
- Invoer en uitvoer goederen versie 0.11
- Intakeformulier groepsleiding en ITB
- Werkinstructie – Fouilleren en visiteren
 Circulaire fouilleren in Justitiële jeugdinrichtingen
- Proces Intake jongere
- Instructie - Algemene groepsregels voor jongeren
- Intake formulier Medische Dienst
- Intake formulier Medische Dienst vervolg
- Intake WorkWise
- Werkinstructie – Plaatsing in afzondering
- Werkinstructie – Nazorg bij incidenten voor Rentray-medewerkers
- Werkinstructie –Toegangscontrole en looproutes
- Werkinstructie – Urinecontroles
- Werkinstructie – Brains4Use sanctiebeleid
- Werkinstructie – Brains4Use beloningen
- Werkinstructie – Kamerinspectie
- Werkinstructie – Formulier Kamercontrole
- Werkinstructie – Beperken grondrechten / orde en strafmaatregelen
 (Beginselenwet Justitiële jeugdinrichting van 2 november 2000)
- Aanwezigheid weerbaarheidstraining (beleid)
- Aanwezigheidslijst weerbaarheidstraining (beveiliging)Beleid op weerbaarheidstrainingen
- Visie op de psychiatrische basiszorg
- Werkinstructie – Toedienen van medicatie onder dwang
- Overzicht klachten Rekken 2009
- Werkinstructie – Dagritme voor jongeren
- Proces Verlof
- Proces Doorstroom naar een andere groep
- Protocol bij overtreding van de integriteit

- 2008 Gedragscode Rentray
- Algemene Huisregels Justitieel
- Checklist beveiliging op basis van standaard Programma van eisen Jeugd
- Programma Rekken 19-1-2010
- Samenvatting plannen van aanpak 2008
- RIE Rentray Rekken
- Plan van aanpak n.a.v. RI&E Rekken (bijgesteld april 2009)
- Jaarrooster Beveiliging (2) - per medewerker
- Looplijnen Alarmsituatie
- Resultaten Rentray 5-1 (stemkastjes sessie 1)
- Resultaten Rentray 6-1 (stemkastjes sessie 2)
- Resultaten Rentray 8-1 (stemkastjes sessie 3)

Brief d.d. 24 november 2009

- Het rapport vooronderzoek inspectie Rentray, locatie Rekken d.d. 18-09-2009 van Ordina
- Opzet aanpak Rekken d.d. 18-09-2009
- Uitwerking plan van aanpak

Brief d.d. 14 januari 2010

- Jeugdsurvey 2009 – snelrapportage voor jeugdinrichting Rentray d.d. 18 december 2009

Brief d.d. 22 januari 2010

- Algemene Huisregels Rentray Justitieel